

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) zneso vselej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta
po pošti in v Ljubljani na
dom . . . . . 2 gl. — kr.
na mesec . . . . . — 80
posamezne številke po 7

Vredništvo je na stolnem
hiš. št. 284.

Naročnino prejema opravilna
(administracija) in ekspedicija v
Blaznikovi tiskarnici na Bregu.

Izhaja

po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Častitim volilcem

kmečkih občin na Gorenjskem!

Prezvzišeni grof Hohenwart, vrnivši se še le 21. dne t. m. iz gornje Avstrije domu v Gradec, je brž po dohodu svojem pismeno prosil predsednika podpisanega odbora, naj iskreno njegovo zahvalo naznani vsšem možém, ki so ga 16. dne t. m. volili za poslanca v državni zbor. „Skoro da enoglasna volitev kmečkih občin Gorenjskih — pravi v svojem pismu — dobro dé mojemu sreču nasproti temu, kar se je zoper mene počelo na Notranjskem. V pogledu na to častno zaupanje, ki so mi ga skazale občine Gorenjske, kaže se ono ščuvanje še le prav zaničljivo in nehoté me spominja na Dantove besede: „Non ragionare di loro, — ma guarda e passa“ (ne zmeni se za-nje, — poglej jih in idi memo). Kakor srčno pa me veseli zaupanje mojih rojakov, ravno tako živo čutim veliko težo bremena, katero mi to zaupanje naklada. Bodite zagotovljeni, da vso svojo moč bodem žrtvoval v to, da bi prišli po dolgi in trnjevi poti do zaželenega cilja. Ako pa utegnejo razmere nastopiti takošne, da tega doseči ne bode mogoče, raji bodem odložil poslanstvo, kakor da bi privolil v kaj, kar bi podpiralo stanje v Avstriji, katero, ako dolgo še trpí, po mojem prepričanji žuga ne le slabiti moč države, marveč v nevarnost pripraviti njen obstoj. S temi čutili ponavljam še enkrat zahvalo svojim častitim volilcem.“ —

Podpisani odbor se srečnega šteje, da naznanja preblago to poročilo gospoda grofa Hohenwarta njegovim volilcem, iz kterega vidijo, kakošnega moža imajo za svojega zastopnika. Slava grofu Hohenwartu! Živeli Gorenjci!

V Ljubljani 25. oktobra 1873.

Izvrševalni volilni odbor
za Kranjsko.

To je sad!

Osebna politika je vselej škodljivo, pogubonosno početje, in sicer ne samo za dotične osebe, marveč za cele narode, ki so zaupno skrb za svoj blagor položili takim vodjem v roke. V političnem življenju — to pač vsak spozna — ne smejo vladati osebe, ampak sistemi, ne za osebnosti, marveč za načela sme biti boj, kajti narod ni armada, ki se ima bojevati za svojega vodjo, tu so razmere med vodjo in tistimi, po kterih je vodja postal, ravno nasprotno onim med vojaci in generalom.

Če pade vodja, zato narod še ni pogubljen, ne premagan, a premagan je, če se sam, ako tudi po vodjih zapeljan, izroči nasprotniku, ako popusti svoja načela.

Žalibog, da ravno zdaj po končanih volitvah, toraj o priliki, ko smo bili nekaj let že navajeni ponašati se s sijajno zmago naših načel po vsih pokrajinah slovenskih, po vaséh, mestih in trgih, nas sprehajajo take modrovalne misli, žalibog, da ne moremo reči: vrgla nas je sovražna sila; kajti da-si je bil pritisk vlade izdaten, v nekterih krajih hujši od nekdanj, vendar je gotovo, da nas tega pritiska moč sama na sebi ni podrla, ampak podrla nas je v zvezi s silo, ki se je proti narodu obrnila v lastnem taboru, izbujena po osebni politiki častiželjnosti in tistega hrepenenja po viših stopinjah, ki se rodi v politično nezrelih glavah, ktere svoj blagor stavijo nad blagor ljudstva, ktere po razprtijah prispejo do nekake žalostne imenitnosti in provzročijo boj večidel iz tega namena, da bi pri občni zmešanosti za-se kaj vplenili. Take glave smo že imeli med seboj in jih bomo še. So pa tudi taki, kteri v svoji slepoti ne vidijo propada, tik kterega stojé, in ga zapazijo še le, ko na dnu ležé, potegnivši za sabo slepo krdelo, ki jim je zaupalo svojo sedanost in prihodnost. Sreča za-nje in za narod, ako vsaj potem pridejo do pravega spoznanja, čeravno prepozno, in se poboljšajo; oni pa, ki nočejo spoznati svoje krivde, ki temveč vso krivdo nesreče valé na rame drugih, oni se ne poboljšajo nikdar, treba jih je toraj spoznati, da se jih vemo ogibati.

Rekli smo, da smo več let — kar se je namreč narod jel zavedati in politično misliti — navajeni bili, dan po volitvah ponašati se s slavno, sijajno zmago slovenske narodne ideje nad nasprotnim nemčursko-ustavovernim elementom in nasilstvom. Misliti je bilo, ker vsaka reč napreduje, da bodo naše zmage vedno veličastnejše, da bo narodna kal čedalje bolj izpodrivala nasprotni mu plevel, in ga sčasoma popolnoma zadušil. A danes! Vsacega rodoljuba mora srce boleti nad sadom, kterega je rodila setev, iz domačega tabora prihajajoča. Duh napuha ni nikdar nasiten brezozirne častiželjnosti ter oni duh, ki je izrastek tujega nam

liberalizma, po spačenih političnih šarlatanih širjenega brezverstva, šinil je v nektore gospodovanja željne puhle glave in jih napotil, da so jele sejati med naše mirno ljudstvo seme razpora, začele rovati in izpodrivati narodu priljubljene voditelje in to iz zavržljivih osebnih vzrokov, iz osebnega sovraštva, iz nevošljivosti do onih, o kterih so mislile, da so jim priplezanji do viših, mastnih stopinj na poti. Dasiravno je s konca to zrnje razpora padalo večidel le na skalnata tla in se le redko kje prijemale, ga je vendar hudi politični veter zanesel tudi na rahlo zemljo, kjer se je kolikor toliko prijelo. Da bi pa ta setev in prva kal, ki se je prikazala, ne strašila ljudstva ter mu prehitro ne odprla oči, godila se je pod krilom narodnosti, domoljubja, ob enem se je po izgledu nemških in laških brezvercev pričelo nesramno obrekovanje naše narodne duhovščine.

Ako se čeda odtegne od svojega pastirja, potem ima volk lahko delo. Ni čuda toraj, da so razprostrli vse svoje moči zoper to naravno stražo narodnosti in vere in v svoji slepoti niso videli tretjega sovražnika obeh, nemškutarsko-liberalnega, brezverskega risa, ki je le prežal na tisti trenutek, ko si bodo vsi v laseh, da skoči med nje in jih zaduši.

To vsaj hočemo misliti, kajti da bi nas bili hoteli naši liberalci kar naravnost izročiti tujemu, novo-érnemu Molohu, tega nočemo verjeti, tako zavrženi, tako popolnoma sprideni se nam naši domači nasprotniki še vendarle ne zdé, tako ostro jih nočemo še soditi.

Kaj je storila stara slovenska narodna in rodoljubna, verna stranka, da bi se ognila pogubi, proteči jej od dveh strani? Iskala si je izdatne pomoči pri enakomislečih, s sedanjimi razmerami po pravici nezadovoljnih narodih, kterih je po vsi Avstriji jako lepo število, stopila je v zvezo z državnopravno stranko, sprevidivši, da je le v edinosti moč in da le, ako vsa avstrijska opozicija zedinjena pritiska na sedanje ministerstvo, se sme nadjati vspeha, kajti posamezne opozicijske stranke se dajo ukrotiti, pomiriti, ali podvreči, ena velika stranka vse Avstrije in raznih avstrijskih narodov pa je moč, ob kteri se zamore ministerstvo razbiti. „V edinosti je moč“, to je geslo te ponosne avstrijske stranke, in zoper to zvezo so jeli rovati naši kratkovidni mladi politikarji, kteri v svoji slepoti hočejo razgnati državni zbor in na-nj naslonjeno ministerstvo s petimi, šestimi poslanci. Kaka politika je to! Kdo more stopiti v zvezo s takimi kratkovidneži!

Vendarle se je našlo pri nas jih več, ki so se dali zapeljati po velikih obljubah, veliko obetajočih govorih in neopravičenem babanju, da so se pridružili malemu krdelu teh separatistov ter so s tem posredno pomagali k propadu naše narodno-verne ideje po slovenskih deželah, kajti dandanes je pač vsakemu mislečemu jasno, da so naši poslanci propadli ne

toliko po pritisku vlade samem, kolikor po razporu, vsejanem in gojenem po teh kratkovidnih malih politikovcih „pro domo sua“. Zdaj je zrastel grenak sad za nas in za-nje, s kakim obrazom bodo stopili zdaj pred zapejlane svoje volilce, s kako besedo se bodo izgovarjali, s kakimi vzroki opravičevali svoje nepolitično početje! In kako bomo mi poruvali plevel in ljuliko po njihovi slepi strasti sejano! Kdaj bodemo zopet tam, kjer smo že bili, ko nemškutarsko-ustavovernemu kandidatu ni bilo mogoče nikjer dobiti za-se še količkaj pomenljive manjšine? Nehajte toraj, vstavite svoje pogubonosno ruvanje, ako ste res sinovi verne matere Slovenije, ako imate še količkaj čutja za blagor domovine in naroda v sebi, da ne uničite popolnoma še tega, kar se je z velikim trudom, veliko žrtvo zidalo! Nehajte, sicer vam bo plačal narod vaše delovanje s — prokletstvom!

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

Najimeditniše reči, s katerimi se bode prihodnji državni zbor pečal, so verske postave. Dunajski listi pišejo, da je ministerstvo že izdelalo dotične predloge, da jih bode pa v posvetovanje predložilo še le potem, ko bode natančno vedelo razmere državnega zbora. Tudi se pripoveduje, da jim je Bizmark dal navod, kako naj postopajo proti klerikalcem.

Ministerski svet pretresal je govor, s katerim se ima državni zbor odpreti. Izdeluje ga poseben odbor, v katerem ministra Ungerja ni. Iz tega nekteri sklepajo, da bodo nekteri ministri odstopili.

Deželni zbori so sklicani na 26. novembra, tako poroča najnovejši dunajski telegram.

Iz Ogerskega se poroča, da se cesarska rodbina po zimi za nekaj časa preseli v Pešto.

Hrvaški deželni zbor bode menda še ta mesec končan.

Vnanje države.

Na Francoskem so se nasprotniki monarhije zanašali, da bode maršal Mac Mahon nasprotoval njeni ustanovitvi. Pa maršal je menda odgovoril, da bo ravnal po sklepu narodne skupščine. — V Bazaine-ovi pravdi še zdaj izprašujejo priče.

Italija. Jezuiti se morajo iz Rima umakniti, le slavni Sechi ostane kot vodja Rimskega observatorija.

Turske gosposke čezdalje trji postopajo proti kristjanom v Bosni. Vse bukve, v Belem gradu tiskane, so prepovedane, tudi ne sme nihče popotovati na Avstrijsko.

O volitvah.

Domača stranka je 23. t. m. pri volitvah za mesta in trge velikansko propala. Nihče bi ne bil verjel, da imajo ustavoverci tolikanj privržencev po naših trgih in mestih, kjer so narodnjaki do zdaj tako slavno zmagali pri vsaki volitvi.

V Ljubljani sta imela dr. Kaltenegger in dr. Suppan, ki sta prva veljaka ustavoverskega tabora, pri volitvah za deželni zbor l. 1871. le po 378 in 377 glasov, narodna kandidata Krišper in Vilhar pa sta imela 331 in 325 glasov. In zdaj je dr. Schaffer, kterege se ustavoverci sami sramujejo, dobil 540, gospod Vilhar pa le 124 in dr. Razlag 59 glasov. Rekli bodo, da je temu krivo to, ker se narodni volilci že več let niso vdeležili volitev za mestni zbor. Ta izgovor bi veljal, če bi se bile le Ljubljanske volitve tako slabo obnesle. Pa

enako sijajno so ustavoverci zmagali tudi drugod, kakor pričajo telegrami v zadnjem listu in številke, ktere onemu poročilu danes dodamo.

Na Vrhniki dobil je dr. Suppan 31 glasov, dr. Costa le 2; v Ložu dr. Suppan 5 in dr. Zarnik 39 glasov; v Radolici dr. Suppan 35, dr. Costa 7 in dr. Zarnik 3 glasove. Vseh skupaj imel je dr. Suppan 342, dr. Costa 109 in dr. Zarnik 66 glasov. Dr. Zarniku se je zgodilo, kakor ga je nekdanji Pavliha naslikal, sedel je med dvema stoloma na tla.

V Dolenjskih mestih in trgih dobil je v Novem mestu Hočevar 64, Horak 21, v Krškem Hočevar 52, Horak 6; v Kostanjevici Hočevar 13, Horak 4; v Metliki Hočevar 13, Horak 37; v Črnomlji Hočevar 23, Horak 3; v Kočevji Hočevar 49, Horak 2; v Višnji gori Hočevar 16, Horak 7 glasov. Vsi skupaj dobil je Hočevar 246 in Horak 102 glasova.

Izvemši Metliko, Ribnico in Lož dobili so ustavoverni kandidati povsod odločno večino glasov. Res je sicer, da so c. k. okrajna glavarstva kaj čudno sestavila volilne imenike in mnogo jih izpustila, kateri so imeli pravico voliti. Tako se nam poroča iz Višnje gore, da so izbrisali iz zapisnika ondošnjega g. beneficijata, češ, da ni prav za prav duhovni pastir, dasiravno bi mogel že zategadel volilec biti, ker plača 20 gl. davka. Zapisali pa so nekega duhovna v pokoji in učitelja, ki stanujeta v drugi srenji, ker so se nadjali, da bosta volila ustavoverno.

Posebno čudno se je ravnalo v Ljubljani. Mnogo volilcev ni dobilo legitimacij, drugim bolj priprostim ljudem zapisovali so rotovski sluge, ki so volilne liste raznašali, posilno Schafferjevo ime na-nje. Najbolj pa jih je motila komedija mladih, ki so do zadnje ure priporočali dr. Razlaga. Volilci niso vedeli, kaj bi storili, in so ostali doma. Tudi to je bilo napačno, da se je volitev tako počasi vršila, ker so volilce po imeniku klicali. Mnogo se jih je nadjalo, da bodo še le popoldne na vrsto prišli. A ker je bilo določeno, da se glasovi smejo oddajati le do dvanajste ure, dal je cesarski komisar o poldne volilno sobo zapreti in so smeli le še tisti voliti, ki so pred poldnem že v sobi bili. Na oporekanje župana in na pritožbo pričujočih dovolil je, da so se zaradi silne vročine vrata odprla in so smeli volilci tudi pred sobo čakati, da so prišli na vrsto. Ustavovercem to ni tolikanj škodovalo, ker so bili že na vse zgodaj prišli in oddali svoje glasove, mnogo narodnih volilcev pa je vsled tega zamudilo volitev. Veliko jih je tudi postopanje mladih in nedoločno vedenje Razlagovo v tako nevoljo pripravilo, da jih še blizo ni bilo.

Včeraj je volila kupčijska zbornica. Bila je na glasu da je narodna, pa pokazala se je v mali razmeri ravno tako razkosano, kakor ljubljansko mesto v veliki. Dobil je dr. Schaffer 7 glasov, g. Vilhar 5, g. V. C. Zupan 3 in g. Horak 1.

Tudi Štajarska mesta so volila ustavovorne poslance.

Bolj vesela so poročila o volitvah na Tirolskem in Predarelskem, kjer so v kmečkih srenjah izvoljeni sami konservativni poslanci.

Še celó v Šleziji je voljen 1 federalist.

Na Dalmatinskem so izvoljeni poslanci po vladinem kopitu.

Včeraj so volila mesta na Tirolskem, Predarelskem in v Šleziji, in pa Moravska in Gornje-Avstrijska kupčijska zbornica.

Dopisi.

Od gorenjsko-primorske meje. ...ski.

Pogostoma se je že slišalo in se še sliši, da se v Avstriji v marsikaki zadevi rabi dvojna mera, najnovejši časi, prav zadnji dnevi nam bodo pokazali in nas prepričali, ali je temu res djansko tako. Če se prav spominjamo, je bilo že pod duhovskim nadzorstvom ojstro zapovedano učiteljem, zdržati se vsake politike; žugalo se jim je o tacih primerljajih celo s hudimi nasledki; naročeno pa jim je bilo ob enem, naj se nasprotno brigajo rajše za svoje daljno izobraženje. — Že je več let minulo od tega, kar so, akoravno zgoraj omenjena zapoved še ni bila dana, nekega učitelja na Notranjskem ravno zaradi tega, ker je bil — ali po pravici ali krivici, ne vemo — obdolžen, da je pri volitvah v narodnem smislu nekaj deloval, tako preganjali in podajali iz službe v službo, da je revež spoznal na zadnje za naj bolj modro, pobrati kopita in reči zemlji kranjski: Bog te obvaruj!

Tako se je postopalo z učiteljem, kteremu ni še velevala zapoved: Ne politikuj! ne agitiraj za slovensko narodno reč! Čuli smo pa, da pri sedajnih volitvah so zlasti nekteri gg. učitelji na Notranjskem na vse kriplje delovali na to, naj bi naš slavni rojak g. grof Hohenwart pri izbiranju poslancev propadel. Pač žalostno je, slišati take reči. Ali so ti gospodje resno mislili na to, kaj s tem prav za prav počenjajo, ne vemo; menimo pa, da tudi njim veljajo besede: „Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

Hohenwarta spodbijati bilo je čisto enako to, kar se z drugimi besedami pravi: zavirati tako krvavo potrebno spravo med avstrijskimi narodi, — da, še več, spodkopavati blagor in obstanek Avstrije. Poleg tega so delali ti gospodje na to, da bi bili javno osramotili Hohenwarta in tudi svojo kranjsko domovino; — prvega s tem, da bi bil po prislovcu domači „med dvema stoloma vsedel se na tla“, ker mu je bilo drugje poslanstvo ponujano, pa ga je sprejeti hotel le v domači rojstni deželi; drugo pa s tem, ker se ji je po njih kot zapupnik silil ptujec, in odrival domačin.

Vsa Avstrija, ves omikani svet bi bil s prstom kazal na zemljo kranjsko, ter vodje in volilce lahko pital s političnimi ničlami, ako bi le-ti ne bili sprevideli ob času zvitih zanj, ktere so bile nastavljene, da bi bila namreč domača dežela ostala na laži, njeni veleslavni rojak in domačin pa na smodišču. Hvala Bogu in vrlim gorenjskim volilcem, da se je reč vse drugače zasukala, kakor so protivniki želeli in upali. Res pomilovanja vredno je, da se nekteri kratkovidneži po še večjih kratkovidnejih dajo tako voditi za nos, ne misleči, kam slepec tebe, če ga slepec vodi. Radovedni pa smo, ker ne dvomimo, da so za te agitacije dobro vedeli vladini organi, kako se bo zdaj prav za prav postopalo z dotičnimi gospodiči učitelji; naznanil in sporočil bo o tem gotovo kdo kaj, če ne drugi, pa vsaj — „Brencelj.“

Iz Goriškega 21. oktobra. („Bivši“ Sočani in sedanje volitve.) Pri včerajšnji ožji volitvi so Sočani celemu svetu razkrili svojo liberalno nagoto in politično nezrelost noter do najskrivnejših kotov srca in obisti. Naj se zaradi tega nihče ne čudi, ako stoji na čelu tega dopisa: „Bivši“ Sočani; ker Sočani pred volitvijo in po volitvah so si, kakor sami pripoznavajo, tolikanj razločni in nasprotni, kakor noč in dan. V dokaz te moje trditve zavračam častite čitatelje zamerlega in zopet oživelega

„Slovenca“ na 41 in 42 list liberalušne „Soče“*). Ko bi človek ne videl naslova „Soča“ na omejenih listih, bi skoraj ne mogel verjeti, da je to eni in isti organ narodnega ali prav za prav „narod razdirajočega“ društva. Mladoslavenska stranka se sama sodi, ker piše, da bodo Sočani vsim v posmeh in zaničevanje, če res nekteri mislijo voliti g. Winklerja.

Le na vrhunec dospela človeška strast zamore se tako obnašati, kakor so se Sočini kolovodji vedli s svojimi privrženci v pogubo in demoralizacijo slovenskega naroda. Al mar zamorete pred slovenskim narodom s čim zagovarjati to strašansko slepoto? Vi boste krivi vsih nasledkov te volitve, kajti takih črnih načinov proti vsemu, kar je Slovincem svetega, niso doživeli niti Grki po Efijsalu niti Srbi po izdajstvu Vuka Brankovića. Ko bi bili hoteli doslednji biti, bi ne bili smeli glasovati niti za dr. Tonklija niti za Winklerja, ktera ste pred oba črnili, ter bi bili kot politično zreli liberalci prepustili osodo volitve Winklerjcem in Tonklijcem. S tem bi jim bili prepustili tudi vso odgovornost za volitvene nasledke. To strastno in neopravičeno postopanje Sočanov je pokazalo, da so, kakor je „Primorec“ rekel, politični otroci, ker so pripomogli, da je padel dr. Tonkli, ki je v deželnem zboru l. 1869 interpeliral, zaradi zedinjenja Slovenije, in izvoljen bil človek, sicer pošten, pri katerem se je pa bati, da ne bi kot uradnik imel vladini program za vodilo v državnem zboru. S tem so pokazali, da rajše škodujejo in razdirajo Slovenijo, kakor da bi vdušili svojo slepo strast proti dr. Tonkliju, ki nima zvezanih rok, kakor jih ima in mora imeti sleherni uradnik. To je za Sočane blamaža „non plus ultra“, hujša od prve 15. t. m. in za veke neizbrisljiva. Pa tih ljudi že nič več ni sram, odkar so zavrgli vero kot nepotrebno stvar.

Čujte, kakšnih človečet so se posluževali za svoje agitacije. V Sežani je bila 20. t. m. ožja volitev. Tu je za g. Winklerja agitiral nek faliran dijak iz Št., ki se je kot sedmošolec ravno v slovenščini menda prav dobro obnesel. Tako je kričal po ulicah, da mu je nek gospod rekel, da mu ravno to primanjkuje, za kar se tolikanj poteza, namreč: omike. Drugi Sočin kolpoltér na Krasu bil je nek doslužen vojak, ki se je pred potegoval za liberalnega kandidata, in ko je ta propal, za vladinega kandidata Winklerja.

In kaj so Sočani s tem narodu koristili? Čisto nič, ampak pritirali so ga na vrhunec politične demoralizacije. Privrženci staroslavne zastave, ki so pri ti volitvi moralno zmagali, bi se ne bili nikdar tako blamirali, in zdržali se volitve, če bi bilo prišlo k ožji volitvi med dr. Lavričem in Winklerjem. Kdo je tedaj z vlado v zvezi? Beračenje Winklerjevo, za glasove Sočanov (glej v „Sl. Nar.“ njegov list na dr. L.) je najočitniši dokaz, da so Sočani postali hoté ali nehoté „cesarski kraljevi“, ker so se vladinemu poslancu v naročje vrgli. Druge nesramne spletke in nemoralno rogoviljenje bo že „Glas“ razkril, da bode občinstvo videlo nesramnost, perfidnost in zvijače Sočanov. Vendar naj vam tudi jaz en izgled povem.

Ko se je imela 15. t. m. ob desetih v Gorici pričeti volitev, prišel je nek izmišljen telegram, kakor se je reklo, iz Tomina, ki se je blizo tako-le glasil: „Tukaj ima dr. Lavrič 40 glasov, zmaga naša (t. j. Tonklijeva) je v

nevarnosti, oddajte vse glasove Winklerju. Jan. Črv (s/r.), vikar.“ Ta je bila očitno bosa; ker kdo bi mogel ob 8^{1/2} zjutraj, ko še vsih volilcev v Tominu ni bilo, vedeti, da ima Lavrič že toliko gotovih glasov? Pri volitvi jih je vjel le 7.

Največa zloba Sočanov razodeva se pa v tem, da so oni zlorabili ime g. J. Črva, ki je za dr. Tonklija delal. Slišim, da se ta stvar že sodnijsko preiskuje. Enakih mistifikovanih (izmišljenih) telegramov je došlo od Sočanov mnogo na vse štiri volilne okraje, pa se jim nihče ni vsedel na limanice; Tonklijevci so stali trdni kot skala. Sočani, ki so že naprej videli, da ne zmagajo, bi si bili s tem radi prihranili dvojno blamažo; radi bi bili namreč videli, da bi z dr. Lavričem vred tudi dr. Tonkli že pri prvi volitvi padel. Al ni se jim posrečilo.

Pri ožji volitvi so skoraj vsi Sočani za Winklerja glasovali. Le malo jih je bilo za dr. Tonklija. Med temi naj imenujemo dva, ki se nista dala terorizirati in sta volila dr. Tonklija. Ta dva poštenjaka sta gg. Bajc, učitelj v R. in občespoštovani g. Šuc, predsednik volilne komisije v Sežani. Prvi se je od Sočanov teroriziran, prve volitve zdržal, a pri ožji volitvi je, čeravno prvi v alfabetu, brez strahu glasoval za dr. Tonklija. Drugi je v prvič na pritiskovanje Sočanov glasoval za dr. Lavriča, pri drugi volitvi pa je vbogal prvi nasvet „Soče“, „da naj nihče ne glasuje za vradnika“, ter je s prepričanjem glasoval za dr. Tonklija. Žugali so mu, da zgubi zaslužke pri komisijah, pa jim je zaničljivo odgovoril, da on lahko brez njih živi. To je poštenjak, čeravno so ga v nekem telegramu imenovali, da je „figamož“, ker je ravnal dosledno, med tem, ko so se vsi drugi pokazali prave vetrnjake! — Če bo „Slovenca“ všeč, o priliki še kaj!*)

Na Dunaju, 21. oktobra. Svoboda! prostost vesti! tako se neprenehoma trobi po svetu v brezštevilnih časnikih. A v djanju kaže sedanji svet, da on prostosti ne ljubi. Kdor povzdiguje tlačitelja svobode, kdor poslavlja onega, kateri ravno svobodo vesti vdušuje, ali se more o njem reči, da svobodo ljubi? Ne! Zato moram tudi jaz o veliki množini Dunajskega prebivalstva reči, da je ono svobodi sovražno — vsaj je te dni na vse grlo povelečevalo one, kateri z grožnjami, s kaznijo, s postavitvami zatirajo svobodo, in sicer svobodo vesti. Bismarka, tega Nerona v 19. veku in cesarja Viljema je namreč Dunajsko ljudstvo sprejelo navdušeno, kolikor je bilo mogoče.

Ko sta se na Dunaj pripeljala, gnjetlo se je ljudstvo od Penzinga do Schönbrunn, da je počastilo tlačitelje verske prostosti, da je poslavo one, ki so leta 1866 pričeli tako krivično vojsko zoper Avstrijo, ter toliko škode ji naredili. „Hoch“ je gromelo, ko se je prikazal Viljem — a kje je on, kje je on? tako se je popraševalo po Bismarku in ko je prišel, donelo in vrišelo je iz vseh grl. mahalo se je z robci, da ni bilo ni konca, ni kraja.

In kakošen „špektakel“ je bil včeraj v razstavi, ko je tje došel cesar pruski? Komaj je godba pričela „Heil dir im Siegeskranz“, drlo je vse na en kraj, kričali, vpili so, vihteli robce, očetje so kviško dvigovali svoje otroke in možje svoje žene, da bi videli prišlega Viljema. Čuda, da se ni razstava podrla, ali pa da Viljem ni oglušil.

Govori se sicer, da se je tukaj navzoči berolinski policijski prefekt trudil pripraviti svojemu cesarju sijajen sprejem in da je djal,

naj velja, kar hoče, da se le zgodi. Žalostno, če se ljudstvo tako podkupiti dá in je pripravljeno za denar prodati svojo čast, svoje poštenje, svoje — domoljubje; a še žalostneje je, če ova govorica ni resnična in je ljudstvo iz prostega nagiba tako povelečevalo pruskega Viljema in njegovega Bismarka. Žalostna mi Avstrija! Res, da sta ova dva gosta cesarjeva, toda možato naj bi se obnašali, ter pokazali, da so Avstrijani in pa — svobodoljubni, pravoljubni, da nikakor ne odobrujejo, če kdo z nogami tepta stare pravice.

Čuden se mi pa dozdeva ta pripetljaj (?), da je svitla cesarica oni dan, ko je bil Viktor Emanuel tu in zopet zdaj tako obolela (?), da ni mogla sprejeti unidan Laha in zdaj Prusa. A kakor je po odhodu Emanuelovem brzo okrevala, tako menim, da z Viljemom odide tudi bolezen od cesarice.

Naj še o volitvah kaj malega omenim. Da na Dunaju ne zmaga konservativen kandidat, to se je že prej vedelo. Zanimiv je pa volilen shod v 3. okraju. Govoril je tam občeznani Dittes tako, da se je še liberalcem preveč zdelo. Njemu nasproti je vstal dr. Prucker, profesor bogoslovja, in ga tako krepko pobijal, tako jasno kazal potrebe sedanjega časa, da so liberalci med seboj šepetali: ta bi bil naš mož, toda osramotili bi se pred Dunajem, pred vso Avstrijo, ko bi volili klerikalca, ultramontanca. In Kopp, njihov kandidat, si ni več upal za njim na oder stopiti, ker je čutil, da se bo le blamiral, ako po tako sijajnem govoru še on ktero spregovori.

Na zadnje še zakličem: sramota onim, ki so na Slovenskem zoper Hohenwarta delali, osramotili so se pred celim svetom! živili volilci Hohenwarta. Ta volitev je tako važna, da jo še najbolj imenitni in sloveči časnik „Allgemeinerca“ prerešetuje.

Domače stvari.

(Ljubljanski „Tagblatt“) je silno vesel nad izidom mestnih volitev, zlasti, da je dr. Costa propal. „Kranjska, pravi „Tagblatt“, ki je bila po izreku nekega veljavnega moža: „Ein verlorener Posten“, bode poslala 6 ustavovernih poslancev v državni zbor in le 4 druge. Pa med temi štirimi sta dva (Razlag in Pfeifer), katerih načela se v svobodnih in cerkvenih vprašanjih popolno vjemajo z ustavoverci, in ki imata to zasluženje, da sta prižgala luč omike v najbolj temnih krajih naše z nočjo obdane domovine.“ O dr. Vošnjaku pripoznava, da je izvoljen, ker so zanj glasovali tudi ustavovorni liberalci, da le klerikalni kandidat ni zmagal, ter dá pri ti priložnosti mladoslavencem pomisliti, kako koristno je zanje, če v prašanjih o napredku složno postopajo z ustavoverno stranko. Ni mar za te može sumljivo, da jih sovražnik tako hvali?

(Včerajšna „Laibacherica“) ima pregled do zdaj voljenih državnih poslancev. Čudno se nam zdi, kako more k ustavovercem prištevati tudi g. Winklerja.

(Deželni glavar) grof Auersperg se je predvčerajšnjem iz Dunaja vrnil.

(Četrta slovenska predstava) v deželnem gledišči bo jutri v nedeljo 26. oktobra. Predstavljal se bode prvokrat nova igra iz časov francoskih vojsk v 5 dejanjih „Stari korporal“, ki ima prav dobro in zanimivo djanje. Nadjati se je toraj bolj polnih prostorov, kakor pri zadnjih dveh predstavah.

*) Glej dopis iz Gorice in Tominskega v 41. listu ter primerjaj to s dopisom iz Gorice v 42. listu.

*) Prosimo.

Razne novice.

(Častiti gospod Jožef Pia), bivši vrednik „Volksfreunda“ je v 41. letu svoje starosti na Dunaju za kolero umrl.

(Železnica) med Karlovcem in Reko se je 23. t. m. slovesno odprla.

(V nekem mestu na Francoskem) se je godila nerodnost, katero pogostoma nahajamo tudi pri nas. Oštirji so namreč točili tudi med božjo službo in petuho dajali malopridnim ljudem. Mestni predstojnik (Maire) skušal je odpraviti to nerodnost. Svaril je, prosil, žugal, kaznoval, pa vse zastoj. Pa kdor išče ta najde in tudi on je našel lahek in zdaten pripomoček zoper to početje. Dal je namreč oklicati, da vsak gost, ki med službo božjo pije, sme oditi, brez da bi plačal svoj račun in brez da bi kdo smel ga tožiti. Komaj je bilo to oklicano, zaprli so oštirji svoje krčme, in nerodnosti je bilo konec.

(Razpisane) so v okraji koparske okolice v Istri sledeče učiteljske službe III. vrste: V Ospu, Borštu, Boljuncu, Riemanjah in Lokvah. Dohodki teh služeb so določeni po šolski postavi od 30. marca 1870. Prosilci naj svoje prošnje z dotičnimi izkazi vložijo do 12. novembra pri dotičnih okrajnih šolskih svetih.

(Vipavski „Sokol“) napravi jutri v nedeljo „besedo“ s prav zanimivim programom.

(Dekliške ustanove). Ljubljanski magistrat naznanja, da se bodo oddale sledeče deklishe ustanove: 1. Kat. Warnuss-ova za leta 1874, 1875 in 1876 v letnem znesku 126 gold., namenjena dvema pobožnima deklicama iz zlahte ustanovnice in če teh ni, dvema meščankama dekletama v Ljubljani; 2. oddelek Val. Hočvarjeve ustanove v letnem znesku 21 gld. 85 kr., namenjen npravnemu poštemu dekletu iz Krakovega, posebno iz ustanovnikove zlahte, dokler se ne omoži in še leto potem. Prosilke naj se oglašijo do 20. novembra pri ljubljanskem magistratu.

Vabilo na naročevanje.

S tem vabimo vse Slovence k naročevanju našega lista.

„Slovenec“ velja do konca tega l.: Po pošti in v Ljubljani na dom prinesen 2 gld., na mesec 80 kr., posamezni listi v ekspediciji (pri Blazniku) 7 kr. — Tudi vabimo čast. občinstvo, da se poslužuje našega **inserirnega oddelka** in to tim bolj, ker je naš

list med slovenskimi političnimi listi že zdaj najbolj razširjen.

Vse prijatelje svoje prosimo izdatne duševne in materialne podpore.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: P. g. Mlakar je dobil faro v Mirni peči. Č. g. Kurant gre iz Vač v Hrenovico, g. Jančigar pa iz Hrenovice na Vače.

V Tržaški škofiji: Č. g. Rajmund Jelusilic gre iz Voloske v Pičan za duh. pom.; č. g. Ferdinand Kogej iz Pična v Krkovic za duh. pom.; č. g. Miha Šobar iz Kubeđa na Volosko za duh. pom.; č. g. France Pančur, novposv., v Kubeđ za duh. pom.

V goriški nadškofiji: Č. g. Martin Zucchiati, vikar v Fojani, gre za vikarja v Grado na mesto č. g. Jož. Rotar-ja, ki je šel v pokoj; č. g. Alojzi Fabijani, kaplan v Ločniku, za kaplana v Solkán; na njegovo mesto pride novoposvečenec č. g. Miroslav Leonardič; č. g. Vin. Tamagnin, subsidijar v Kviškem, gre za vikarja v Fojano; č. g. Anton Sfiligoj, vikar v Lokavcu pri Ajdovščini, je postal podvodja in ekonom v centralnem semenišču; na njegovo mesto pride kaplan v Černičah, č. g. Andrej Jug.

Umri so:

17. okt. Ivana Kralik, železn. kondukterja otrok, 9 dni stara, v St. Pet. predm. št. 28, na krču. Jan. Lesar, otrok fabriškega pisarja, st. 10 mesecev, na Poljanah št. 27, na akutni vodenici v glavi.

18. okt. Fr. Vršek otrok delalske vdove st. 3 1/2 l., v Eliz. otroški bolnišnici, opečeno. — Marijana Mah, otrok ključarskega voditelja, star 4 mes. v mestu št. 184, na konvulzijah.

19. okt. Adolf Predil, mizarški otrok, st. 6 mesecev, v Gradišči št. 15, na frajzah.

20. okt. Ivana Mikota, kondkt. otrok, st. 4 1/2 l. St. Pet. predm., št. 78, na vodenici v mežganib.

21. okt. Fr. Kniže, dijak, tret. norm. razr., st. 10 1/2 let, v mestu št. 183, na čruih kozah.

12. okt. Dom. Degrassi v posl. delal. st. 21 l. na tuberkulozi.

V Žaljni na Dolenjskem

se boče cerkveni turn za dva sečnja dozidal in na novo s cinkom pokril.

Podpisano predstojništvo naznanja vsim, ki hočejo kako delo prevzeti, da se boče

17. novembra t. l.

po očitni dražbi oddalo **zidarsko, tesarsko in klanfarsko delo.**

V Žaljni na Dolenjskem.

Predstojništvo farne cerkve.

Premog

(okamnelo oglje, Steinkohle)

iz Pribil-Staretovega premoga-kopa, v Zeleni travi, pri Zagorji se prodaja v Ljubljani po najnižji ceni v Gradišči, Mauserjeva hiša št. 23.

Cent v hišo pripeljanega premoga velja 42 kr., k večjemu pa 47 kr., ker se računi vožnja od centa 10 kr.

Telegrafične denarne cene

25. oktobra.

Papirna renta 68-85. — Srebrna renta 72.—. — 1860letno državno posojilo 99.—. — Bankine akcije 928. — Kreditne akcije 204.—. — London 112 40. — Srebro 107-50. — Ces. kr. cekini 0.—. — Napoleonsd'or 9-04.

Denarstvene cene.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	67.90	68.10
5% renta v srebru	72.—	72.25
Srečke (lozi) 1854. l.	92.50	93.—
„ „ 1860. l. celi.	100.50	101.—
„ „ 1860. l. pol.	104.75	105.50
Premijski listi 1864. l.	131.—	132.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	89.50	90.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	89.50	90.50
Ogerske po 5%	75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%	74.—	74.50
Sedmogradske po 5%	73.—	73.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	930.—	933.—
Unionske banke	105.—	106.—
Kreditne akcije	205.50	206.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	840.—	950.—
Anglo-avstr. banke	127.50	128.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	159.50	160.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	—	—
„ „ 50 „ „ „	56.—	57.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Palff-jeve „ 40 „ „ „	23.—	23.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „ „	23.50	24.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.50	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	24.50	25.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.45	5.47
Napoleonsd'or	9.05	9.06
Srebro	107.35	107.50

Tržna cena preteklega tedna	v Ljubljani	v Kranji	v Novomestu	v Trstu	v Celji
Pšenice mernik	4.05	3.35			
Rži „	2.70	2.70			
Ječmena „	2.—	2.—			
Ovsa „	1.07	0.80			
Turšice (koruze) „	2.30	2.20			
Ajde „	2.11	—			
Prosa „	2.—	2.05			
Soršice „	3.—	2.85			
Krompirja (koruna) „	0.95	2.85			
Leče „	2.85	3.—			
Fižola „	3.25	0.50			
Masla funt	0.52	0.34			
Slanine (špeha) „	0.38	—			
Sena cent	0.90	—			

Jaje po 4 za 10 kr.

Naznanilo nove štacune.

Podpisani jemlje si čast, opozoriti čast. p. n. občinstvo na svojo knpčijo

s suknenim, manufakturnim in kramarskim blagom

katero je začel in bode vodil v Ljubljani pod protokoliranim imenom

ANTON JENTL.

Priporoča toraj svojo raznovrstno zalogo s pristavkom, da se je ravnokar iz Dunaja vrnil, kjer se mu je posrečilo nakupiti različnega blaga po najugodnejši ceni. Posebno kupa vredno je: Velike sukne ogrinjalke, sukne sploh, kotonina, svilnati prti ali rute, druge volnene, bombaževе (pavolnate) in platnene stvari, katere zamore po veliko nižji ceni, kakor lansko leto, prodajati.

Anton Jentl,
trgovec v špitalski ulici h. št. 273.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.

Albert Samassa

Ljubljani

častitemu občinstvu priporoča svojo l. 1767 vstanovljeno **zvonarnico in brizgarnico.**

kjer se iz nar boljšega blaga vlivajo

čisto vbrani zvonovi,

ter izdelujejo priročne

brizglje, vozne, nosne, razstavne

po nizki ceni, katero gasilne straže in farne občine, da si jih lože napravijo, plačujejo po radovoljnih obrokih.